

Αθήνα, 08.01.2025

Αριθ. Πρωτ.: 82

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κότσικα 1α & Πατησίων
10434 Αθήνα
Τηλ: +30 2108809202, 203
Ηλ. δ/ση: secproedros@epant.gr

Προς

Υπηρεσία Συντονισμού, Γραφείο
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων Υπουργείου
Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Τηλ.: 210 3332827
Ηλ. δ/ση : am.hatzigiakoumi@mnec.gr

Θέμα: «Η επικράτηση των καρτέλ στην αγορά και η «φάμπρικα» της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών στην Επιτροπή Ανταγωνισμού»

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. 103888/30.12.2024 έγγραφό σας (ημ. αριθ. πρωτ. 9981/30.12.2024), με το οποίο μας διαβιβάστηκε η υπ' αριθ. πρωτ. 2410/30.12.2024 Ερώτηση Ανεξάρτητων Βουλευτών.

Σε απάντηση της υπό ανωτέρω σχετ. διαβιβασθείσας Ερώτησης, σας γνωρίζουμε ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΑ») είναι επιφορτισμένη με την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού βάσει του ν. 3959/2011 και των άρθρων 101/102 ΣΛΕΕ.

1. Τα άρθρα 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ απαγορεύουν συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων (συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές) που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού.
2. Το άρθρο 1Α του ν. 3959/2011 απαγορεύει μονομερείς πρακτικές που συνιστούν πρόσκληση σε απαγορευμένη σύμπραξη και ανακοίνωση μελλοντικών προθέσεων τιμολόγησης προϊόντων και υπηρεσιών προς ανταγωνιστές.
3. Τα άρθρα 2 του ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ απαγορεύουν την καταχρηστική συμπεριφορά επιχειρήσεων με δεσπόζουσα θέση στην αγορά.

Η Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών αφορά στις περιπτώσεις που επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων παραδέχονται, εκούσια και ανεπιφύλακτα, τη συμμετοχή τους στις ως άνω παραβάσεις και διευκολύνουν, με τον τρόπο αυτό, τη διαδικασία διαπίστωσης της παράβασης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Σκοπός της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών είναι η απλοποίηση και επιτάχυνση της διοικητικής διαδικασίας έκδοσης αποφάσεων από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, καθώς και ο περιορισμός του αριθμού των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων της Επιτροπής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Τα μέρη θα πρέπει να αναγνωρίσουν οριστικά και ανεπιφύλακτα τη συμμετοχή τους στην παράβαση και την ευθύνη τους από αυτή και να παραιτηθούν από το δικαίωμά τους να λάβουν πλήρη πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και από το δικαίωμα ακρόασης στη συζήτηση ενώπιον της ΕΑ, ώστε να δικαιολογείται η μείωση του προστίμου

που επιβάλλεται από την Επιτροπή. Στις περιπτώσεις αυτές χορηγείται μείωση του προστίμου κατά 15% υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Με τη διαδικασία διευθέτησης παρέχεται η δυνατότητα στην ΕΑ να εξετάζει περισσότερες υποθέσεις με τους ίδιους πόρους και με λιγότερη διοικητική επιβάρυνση και να αυξάνει, έτσι, τον αποτρεπτικό χαρακτήρα της δράσης της και να ενισχύει, συγχρόνως, το ενδιαφέρον των πολιτών για την αποτελεσματική και έγκαιρη τιμωρία των παραβατών.

Η Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών ισχύει σχεδόν σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή¹ (ΕΕ).

Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση της ΕΕ² «Η διαδικασία διευθέτησης διαφορών θα επιτρέψει στην Επιτροπή να εξετάζει περισσότερες υποθέσεις με τους ίδιους πόρους, αυξάνοντας εν γένει τον αποτρεπτικό χαρακτήρα της δράσης της Επιτροπής και ενισχύοντας συγχρόνως το ενδιαφέρον των πολιτών για την αποτελεσματική και έγκαιρη τιμωρία των παραβατών από την Επιτροπή».

Περαιτέρω προβλέπεται ότι «Σε περίπτωση που ένα από τα εμπλεκόμενα μέρη είναι διατεθειμένο να παραδεχθεί τη συμμετοχή του σε σύμπραξη κατά παράβαση του άρθρου 81 της συνθήκης και την ευθύνη που συνεπάγεται η συμμετοχή του αυτή, μπορεί επίσης να συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας η οποία καταλήγει στην έκδοση της σχετικής απόφασης σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης με τον τρόπο και με τα εχέγγυα που διευκρινίζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Μολονότι η Επιτροπή, ως ερευνητική αρχή και θεματοφύλακας της συνθήκης με αρμοδιότητα έκδοσης εκτελεστικών αποφάσεων υπό την αίρεση του δικαστικού ελέγχου των δικαστηρίων της Κοινότητας, δεν διαπραγματεύεται το ζήτημα της ύπαρξης παράβασης της κοινοτικής νομοθεσίας και της επιβολής της κατάλληλης κύρωσης, μπορεί ωστόσο να ανταμείψει την συνεργασία που περιγράφεται στην παρούσα ανακοίνωση³.

Από το έτος 2010 μέχρι και σήμερα και σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έως και τον Οκτώβριο του 2024, η πλειοψηφία των υποθέσεων καρτέλ που εξετάστηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ολοκληρώθηκε με υπαγωγή των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών⁴. Εκτιμάται μάλιστα ότι από το 2018 έως το 2023 το 82% των υποθέσεων καρτέλ ολοκληρώθηκε με διαδικασία διευθέτησης πλήρως ή μερικώς (υβριδική)⁵.

Η Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών αποτελεί διαδικασία η οποία ρυθμίζεται λεπτομερώς στην εθνική μας έννομη τάξη και συγκεκριμένα στο ν. 3959/2011 που διέπει

¹ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την διεξαγωγή διαδικασιών διευθέτησης διαφορών εν όψει της έκδοσης αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 7 και του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου σε περιπτώσεις συμπράξεων (2008/C 167/01), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

² Όπ. π. Ανακοίνωση της Επιτροπής.

³ Βλ. σχετικά παρ. 1 και 2 της ως άνω ανακοίνωσης

⁴ Τα στοιχεία της ΕΕ είναι διαθέσιμα εδώ : https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/b19175c3-c693-410b-b669-27d4360d359c_en?filename=cartels_cases_statistics.pdf.

⁵ The European Commission's Cartel Settlement Procedure: An Assessment After Fifteen Years Wouter P.J. Wils (19.02.2024), διαθέσιμο στο https://papers.ssrn.com/sol3/cf_dev/AbsByAuth.cfm?per_id=456087. Ο συγγραφέας είναι Legal Advisor, European Commission Legal Service και Visiting Professor, King's College London; και πρώην Hearing Officer for competition proceedings.

τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της ΕΑ, καθώς και σε αποφάσεις της ΕΑ, που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση διατάξεων του εν λόγω νόμου.

Συγκεκριμένα, η Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών εισήχθη στο ν. 3959/2011 με το άρθρο 105 του ν. 4389/2016, το οποίο προσέθεσε στο ν.3959/2011 το άρθρο 25α. Σύμφωνα με την σχετική αιτιολογική έκθεση «*Η προτεινόμενη ρύθμιση, η οποία προέκυψε κατόπιν διαβούλευσης του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού με την Επιτροπή Ανταγωνισμού και υιοθετεί κατά το πλείστον τις παρατηρήσεις της, αναμένεται να συντείνει στην διεύρυνση του πλαισίου συνεργασίας της Επιτροπής με τις επιχειρήσεις, πέραν του σταδίου της διερεύνησης και παράβασης που επιτυγχάνεται μέσω του προγράμματος επιείκειας, και στα μετέπειτα στάδια του καταλογισμού της παράβασης και της έκδοσης απόφασης. Η διαδικασία διευθέτησης προσδοκάται ότι θα οδηγήσει σε σύντμηση του χρόνου ολοκλήρωσης της διαδικασίας έκδοσης των αποφάσεων και θα επιτρέψει στην Επιτροπή Ανταγωνισμού να εξετάζει περισσότερες υποθέσεις με τους ίδιους πόρους, αυξάνοντας τον αποτρεπτικό χαρακτήρα της δράσης της, με την πραγματοποίηση νέων ερευνών και την εξέταση περισσότερων υποθέσεων. Επίσης, η αναγνώριση από τις επιχειρήσεις της συμμετοχής τους στη διαπιστωθείσα παράβαση θα οδηγήσει και σε μείωση του αριθμού των ασκούμενων από μέρους τους προσφυγών κατά των αποφάσεων της Επιτροπής, με συνέπεια την εξοικονόμηση σημαντικών ανθρώπινων και οικονομικών πόρων της Επιτροπής.*». Κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρου άρθρου εκδόθηκαν οι αποφάσεις της ΕΑ 628/2016 και 704/2020.

Το ως άνω άρθρο 25^Α του ν. 3959/2011 καταργήθηκε με το άρθρο 53 παρ.1 του ν. 4886/2022 (ΦΕΚ Α' 12/24.01.2022) και με το άρθρο 29 του τελευταίου αυτού νόμου προστέθηκε στον ν. 3959/2011 το άρθρο 29^Α, το οποίο πλέον διέπει τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών⁶. Σύμφωνα με την σχετική αιτιολογική έκθεση, με την εισαγωγή του άρθρου 29Α του ν. 3959/2011 τροποποιήθηκε η διαδικασία διευθέτησης διαφορών, προκειμένου να επεκταθεί ο θεσμός της διευθέτησης και σε άλλες περιπτώσεις

⁶ Το άρθρο 29^Α ορίζει τα εξής: «...Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μπορεί να θεσπιστεί διαδικασία διευθέτησης διαφορών για τις επιχειρήσεις που παραδέχονται την αποδιδόμενη σε αυτούς παράβαση των άρθρων 1, 1Α και 2 του παρόντος ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την απόφαση αυτή ρυθμίζονται τα εξής θέματα:) οι όροι και οι προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία διευθέτησης, β) το στάδιο της διαδικασίας, κατά το οποίο μπορεί να υποβληθεί αίτημα του ελεγχόμενου να υπαχθεί σε διαδικασία διευθέτησης το αργότερο μέχρι την κατάθεση από το μέρος του πρώτου υπομνήματος μετά από την κοινοποίηση της εισήγησης, γ) η διαδικασία που ακολουθείται, προκειμένου να επιτευχθεί η διευθέτηση της διαφοράς. Στη διαδικασία αυτή προβλέπεται υποχρεωτικά η παραδοχή από τον ελεγχόμενο της αποδιδόμενης σε αυτόν παράβασης ως προϋπόθεση για τη διευθέτηση της διαφοράς. Εάν τελικά η διευθέτηση δεν επιτευχθεί, η δήλωση του ελεγχόμενου περί παραδοχής της παράβασης, όπως περιλαμβάνεται στις παρατηρήσεις που υπέβαλε, θεωρείται ανακληθείσα και δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ούτε από την Επιτροπή ούτε από τα δικαστήρια, δ) η πρόσβαση των συμμετεχόντων στη διαδικασία διευθέτησης και στα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διευθέτησης, καθώς και η δυνατότητα αξιοποίησης των δηλώσεων και αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν από τα μέρη κατά τη διαδικασία αυτή, ε) η δυνατότητα χωριστής διευθέτησης, σε περίπτωση περισσότερων ελεγχόμενων, εκ των οποίων μόνο μερικοί συναινούν στη διευθέτηση, στ) η δυνατότητα της Επιτροπής, σε περίπτωση διευθέτησης της διαφοράς, να μειώσει τα επιβαλλόμενα πρόστιμα. Η μείωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) σε σχέση προς το πρόστιμο που θα επιβαλόταν σε περίπτωση μη διευθέτησης της διαφοράς, όπως αυτό το πρόστιμο θα διαμορφωνόταν ύστερα και από μείωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 29Ε, ζ) ζητήματα διαχρονικού δικαίου, και η) κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Σε περίπτωση διευθέτησης της διαφοράς, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση κατ' απλοποιημένη διαδικασία, στην οποία, μεταξύ άλλων, βεβαιώνονται η τέλεση της αποδιδόμενης παράβασης, καθώς και το γεγονός της διευθέτησης της διαφοράς, και επιβάλλονται οι ανάλογες κυρώσεις.». ».

παράβασης (κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης και κάθετες συμπράξεις) που αποτελεί κατά κύριο λόγο υιοθέτηση σχετικής σύστασης του Ο.Ο.Σ.Α⁷, παρέχοντάς της χρήσιμα εργαλεία, για την αύξηση της αποτελεσματικότητάς της.

Κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρου άρθρου εκδόθηκε η 790/2022 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία αντικατέστησε στο σύνολό τους τις υπ' αριθ. 628/2016 και 704/2020 προγενέστερες αποφάσεις της.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι οποίες εκδόθηκαν κατόπιν υπαγωγή των εμπλεκομένων επιχειρήσεων στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού (www.epant.gr) ως παρατίθεται κατωτέρω.

1. Η με αρ. 668/2018 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/31-apofasi-668-2018.html>
2. Η με αρ. 671/2018 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/1012-apofasi-671-2018.html>
3. Η με αρ. 721/2020 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/1242-apofasi-721-2020.html>
4. Η με αρ. 742/2021 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2099-apofasi-742-2021.html>
5. Η με αρ. 748/2021 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/1856-apofasi-748-2021.html>
6. Η με αρ. 759/2021 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2204-apofasi-759-2021.html>
7. Η με αρ. 767/2022 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2134-apofasi-767-2022.html>
8. Η με αρ. 772/2022 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2193-apofasi-772-2022.html>
9. Η με αρ. 793/2022 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2429-apofasi-793-2022.html>
10. Η με αρ. 796/2022 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση, <https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2525-apofasi-796-2022.html>

⁷ Competition Law and Policy in Greece – A Peer Review Report by the Secretariat, DAF/COMP/WD(2018)3/FINAL

11. Η με αρ. 828/2023 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση,
<https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2699-apofasi-828-2023.html>

12. Η με αρ. 838/2023 Απόφαση της Ε.Α. στην ηλεκτρονική Διεύθυνση,
<https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/2847-apofasi-838-2023.html>

Οι Αποφάσεις της Ε.Α. με αρ. 869/2024 (<https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/3075-deltio-typou-apofasi-epi-aftepaggeltis-erevnas.html>) και 870/2024 (<https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/3077-deltio-typou-apofasi-epi-aftepaggeltis-erevnas.html>) βρίσκονται στο στάδιο της καθαρογραφής.

Σημειώνεται ότι η υπαγωγή στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών μπορεί να γίνει είτε κατά το στάδιο διερεύνησης της υπόθεσης που προηγείται της κοινοποίησης Εισήγησης είτε, σε περίπτωση που έχει ήδη κοινοποιηθεί στα μέρη η σχετική Εισήγηση, το αργότερο τριάντα πέντε (35) ημέρες πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον της ΕΑ.

Ωστόσο στην πράξη μόνο δύο αποφάσεις εκδόθηκαν κατόπιν ολοκλήρωσης της έρευνας και κοινοποίησης εισήγησης επί της φερόμενης ως παράβασης (συγκεκριμένα οι με αρ. 671/2018 και 721/2020). Όλες οι λοιπές υποθέσεις ολοκληρώθηκαν και οι σχετικές αποφάσεις εκδόθηκαν, προτού ολοκληρωθεί η έρευνα και προτού επιδοθεί εισήγηση στα εμπλεκόμενα μέρη επί της φερόμενης ως παράβασης.

Οι αποφάσεις της ΕΑ περιέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για να στηρίζουν με πληρότητα την σύμφωνη με το νόμο κρίση της Επιτροπής.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Ακριβές αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΜΑΧΛΕΡΑΣ

Με εκτίμηση,

Η Πρόεδρος
της Επιτροπής Ανταγωνισμού

Αϊριν (Ειρήνη) Σάρπ

